

memo aan de gemeenteraad

aan de gemeenteraad
dossiernummer 7968
onderwerp Doorrekening CO₂- beleid

van het college van burgemeester en wethouders
datum 12 maart 2024

memo

Aanleiding

In het bestuursakkoord Geef Gouda Door is het doel opgenomen om in 2040 CO₂-neutraal te zijn. Om inzicht in de route daar naar toe te krijgen, wordt een duurzaamheidsplan opgesteld:

Gouda in 2040 CO₂-neutraal

- *We maken een integraal duurzaamheidsplan met een routekaart en tussendoelstellingen. We optimaliseren het duurzaamheidsdashboard om de voortgang te monitoren.*

Als startpunt is een doorrekening gedaan van beleid gericht op CO₂-reductie. Deze doorrekening vormt de basis om tot verdere uitwerking van een duurzaamheidsplan te komen.

Doorrekening CO₂-beleid

De doorrekening "CO₂-effecten van het Goudse klimaatbeleid" geeft aan dat we met uitvoering van de Transitievisie Warmte (TVW), het Gouds Isolatieprogramma (GIP) en het Verkeerscirculatieplan (VCP), uitkomen op een CO₂-reductie van 77% in 2040. In deze 77% zijn ook de autonome ontwikkelingen zoals landelijk beleid en groei van de stad verwerkt.

De grootste uitstoot zit bij de huishoudens, de grootste reductie kan ook daar worden behaald door volledige uitvoering van de TVW en het GIP. De sector 'huishoudens' wordt gevolgd door 'industrie' en daarop de sector 'diensten' (waaronder scholen, winkels en bedrijfspanden). Ook bij diensten speelt de TVW een grote rol, daar waar het verduurzamen van de panden betreft. Vlak daarop volgt 'mobiliteit'. Daar zorgt met name het VCP voor een grote reductie, 17% binnen de sector mobiliteit.

Niet in deze doorrekening meegenomen is het eigen gemeentelijk vastgoed. Deze panden maken iets minder dan 4% uit van de uitstoot van de totale dienstensector. Hier kan direct op worden gestuurd, geeft de doorrekening aan. Er wordt al gewerkt aan het verduurzamen van het gemeentelijk vastgoed, ook wordt de komende tijd naar een helder toekomstbeeld voor scholen en sportaccommodaties gekeken. Deze acties worden opgenomen in een integraal duurzaamheidsplan en zullen daarmee onderdeel uitmaken van de monitoring, net als de TVW, GIP en het VCP.

Overige aanbevelingen die in de doorrekening worden genoemd, zijn onder andere handhaving bij bedrijven (waar ook nu al op wordt ingezet), inzet op maatschappelijk vastgoed niet in eigendom, extra mobiliteitsmaatregelen (deels al ingezet), in gesprek (blijven) met het bedrijfsleven en het verduurzamen van de eigen inkoop (ook ingezet). Door deze inzet verder te uit te werken en te concretiseren kan verdere CO₂-reductie worden bereikt.

Duurzaamheidsplan

Maatregelen om de komende jaren de benodigde stappen te zetten, worden uitgewerkt in het duurzaamheidsplan. Op basis van de doorrekening wordt ingezet beleid verder uitgewerkt en geconcretiseerd, zoals het uitwerken van de TVW in wijkuitvoeringsplannen, de mogelijkheid om het VCP versneld uit te voeren en extra inzet te plegen binnen het GIP. De routekaart Verduurzaming gemeentelijk vastgoed is onlangs vastgesteld. Verder wordt gewerkt aan een MVOI Actieplan, om de eigen inkoop en aanbestedingen te verduurzamen, onder andere in GWW. Ook overige lopende inzet en voor de hand liggende maatregelen kunnen in een duurzaamheidsplan worden opgenomen.

Voor de middellange termijn wordt verkend welke nieuwe maatregelen en beleid opportuun zijn. Denkrichtingen kunnen zijn het opstellen van een routekaart sportaccommodaties, een helder toekomstbeeld schetsen van de verduurzaming van scholen (binnen het Integraal Huisvestingsplan IHP), het uitbreiden van zero-emissie zones verkennen en in gesprek met partners in de stad zoals bedrijven en woningcorporaties verdere mogelijkheden verkennen.

Concretisering richting 2040 moet gaandeweg steeds scherper vorm krijgen. Na iedere doorrekening en monitoringsmoment worden de te zetten vervolgstappen duidelijker en het beeld op de komende jaren meer helder. Ook kennen we op de kortere termijn de technieken en mogelijkheden ook beter om gericht te sturen, dan dit voor de langere termijn het geval is. Wellicht kan er dan meer, maar daar hebben we nu nog geen goed zicht op. Hierbij zijn ook het formuleren van tussendoelen en tussenstappen van belang. Maar al vanaf het startpunt kunnen verschillende denkrichtingen worden meegenomen. Zo kan ook tijdig worden nagedacht wat nodig is om het doel te halen en welke afwegingen voor liggen. In die zin is het duurzaamheidsplan ook een levend document.

Deze acties tezamen vormen het integraal duurzaamheidsplan voor de eerste jaren. Het duurzaamheidsplan is erop gericht meer overzicht te creëren, een integrale aanpak te faciliteren, meer coördinatie van en sturing op het doel Gouda CO₂-neutraal in 2040 mogelijk te maken. Er gebeurt al veel, maar beleid is niet altijd optimaal op elkaar afgestemd. Ook is het doel CO₂-neutraal in 2040 niet overal even duidelijk benoemd. CO₂-reductie komt binnen het duurzaamheidsplan dan ook centraal te staan. Naar verwachting is dit duurzaamheidsplan eind 2024, begin 2025 gereed.

Doorrekeningen zullen de komende jaren geen directe lijn naar nul uitstoot in 2040 laten zien. Maar naar verwachting wel dat er steeds meer reductie bereikt wordt met de in te zetten maatregelen. Zo zal het een continu proces zijn van het monitoren van beleid, waaronder in ieder geval de verduurzaming van het gemeentelijk vastgoed, de transitievisie warmte en het verkeerscirculatieplan. Hierop kan dan vervolgens gericht worden bijgestuurd en bijgeplust, om zo stap voor stap verdere CO₂-reductie bereiken.

Planning verder

De huidige doorrekening vormt de basis. Deze wordt uitgewerkt tot een duurzaamheidsplan. De raad wordt gevraagd mee te denken, bijvoorbeeld in een werksessie. Deze input kan dan worden meegenomen bij de verdere uitwerking. Naar verwachting zal eind 2024, begin 2025 het duurzaamheidsplan klaar zijn.

Planning:

Q2 2024: wanneer gewenst, sessie met de raad

Q4 2024/Q1 2025: opleveren duurzaamheidsplan

Vervolg, 2025-2040:

Na vaststelling van het duurzaamheidsplan zal op gezette tijden doorrekeningen van de afzonderlijke programma's plaatsvinden, worden gestelde doelen en tussenstappen gemonitord, zodat er tijdig bijgestuurd kan worden. Dit wordt verder uitgewerkt in het duurzaamheidsplan.

Buiten deze planning om zal de raad regelmatig worden geïnformeerd over de stand van zaken. Zo kan er bijvoorbeeld een jaarlijkse update worden gegeven op belangrijke indicatoren.

Financieel

Er wordt gewerkt binnen de bestaande budgetten van de verschillende programma's, verdere gevolgen voor de financiering worden bij de uitwerking in kaart gebracht. Financiële doorrekening van nieuwe maatregelen maakt onderdeel uit van het plan. Financiële verantwoordelijkheid ligt bij de afzonderlijke programma's.

Geld voor extra capaciteit zal hoogstwaarschijnlijk buiten de bestaande budgetten moeten worden gezocht. Hierover zal via de begrotingscyclus gerapporteerd worden. Ook voorstellen voor aanvullend budget voor eventuele uitvoeringsmaatregelen zullen in de begrotingscyclus worden opgenomen. Hierbij valt te denken aan benutting van de reserve energie, klimaat en mobiliteit. Hoe deze reserves goed te alloceren, kan bij de verdere uitwerking van het duurzaamheidsplan worden opgepakt.

Hierbij dient opgemerkt te worden dat investeren in klimaatbeleid ook preventief is. Klimaatverandering opvangen brengt veel kosten met zich mee. Ook komt door de negatieve effecten zoals onder andere hittestress de leefbaarheid in het geding.

Een te plaatsen kanttekening is, dat continuering van bestaande en verwachte rijksmiddelen voor de uitvoering van klimaatbeleid niet zeker is.

Bijlagen

- bijlage 1.1 Rapport CE Delft CO2-effecten van het Goudse klimaatbeleid-Hoofdrapport
- bijlage 1.2 Rapport CE Delft CO2-effecten van het Goudse klimaatbeleid-Achtergrondrapport